

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Α.ΔΙ.Π.

ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

HELLENIC REPUBLIC

H.Q.A.

HELLENIC QUALITY ASSURANCE
AND ACCREDITATION AGENCY

ΕΚΘΕΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

European Union
European Social Fund

MINISTRY OF EDUCATION & RELIGIOUS AFFAIRS, CULTURE & SPORTS
MANAGING AUTHORITY

Co-financed by Greece and the European Union

Επιτροπή εξωτερικής αξιολόγησης

Η επιτροπή εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών αποτελείται από τα κάτωθι τέσσερα μέλη που επιλέχθηκαν από την ΑΔΙΠ σύμφωνα με το ΝΔ 3374/2005 :

1. Αναπληρώτρια καθηγήτρια Milagro Martin-Clavijo (Πρόεδρος)
Πανεπιστήμιο Salamanca
2. Καθηγητής Μόσχος Μορφακίδης-Φυλακτός
Πανεπιστήμιο Granada
3. Αναπληρώτρια καθηγήτρια Μαριάννα Κατσογιάννου
Πανεπιστήμιο Κύπρου
4. Επίκουρος καθηγητής Σπυρίδων Τζούνακας
Πανεπιστήμιο Κύπρου

Εισαγωγή

I. Διαδικασία εξωτερικής αξιολόγησης

Η επιτροπή εξωτερικής αξιολόγησης επισκέφθηκε την ΑΔΙΠ και το Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας σύμφωνα με το πρόγραμμα που της προτάθηκε. Η συνάντηση γνωριμίας των μελών έγινε στις 09/02/2013 στο ξενοδοχείο The Athenian Callirhoe και οι εργασίες άρχισαν την επόμενη ημέρα το πρωί, σύμφωνα με το πιο κάτω πρόγραμμα:

Δευτέρα, 10/02/2014

9:30 – 11:00 Ενημερωτική συνάντηση με τους εκπροσώπους της Α.Δ.Ι.Π.

12:00 – 19:00 Συνάντηση με τον Πρόεδρο και την ΟΜΕΑ του ΤΙΓΦ, παρουσίαση του Τμήματος και του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ελληνορωμαϊκές – Ελληνοϊταλικές σχέσεις».

Τρίτη 11/02/2014

9:30 – 13:00 Συνάντηση και συζήτηση με τα μέλη ΔΕΠ του ΤΙΓΦ.

14:00 – 15:00 Συνάντηση με τον Πρόεδρο της ΜΟΔΙΠ του ΕΚΠΑ, Αντιπρύτανη κ. Α. Δουκουδάκη

15:00 – 16:00 Συνάντηση με την κοσμητεύουσα της Φιλοσοφικής Σχολής κα Ε. Καραμαλέγκου

16:00 – 19:00 Συνάντηση με προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος, επίσκεψη σε αίθουσες μαθημάτων, συνάντηση με υποψήφιους διδάκτορες και αποφοίτους του Τμήματος

Τετάρτη 12/02/2014

10:00 – 11:00 Παρουσίαση του ερευνητικού έργου του ΤΙΓΦ

11:00 - 12:00 Παρουσίαση του διδακτικού έργου του ΤΙΓΦ

12:00 – 13:00 Παρουσίαση της διασύνδεσης του ΤΙΓΦ με την κοινωνία

13:30 – 16:00 Συναντήσεις των μελών της Επιτροπής με ΕΤΕΠ, ΕΕΔΙΠ, διοικητικό προσωπικό.

16:00 – 18:00 Ξεναγήση των μελών της Επιτροπής σε αίθουσες διδασκαλίας, γραφεία και βιβλιοθήκη του ΤΙΓΦ. Επίσκεψη σε μάθημα προπτυχιακού επιπέδου.

18:00 – 19:30 Παρουσίαση και συζήτηση για τις αναπτυξιακές προοπτικές και τους μελλοντικούς στόχους του ΤΙΓΦ.

Στη διάρκεια της επίσκεψής της, η επιτροπή εξέτασε τις εκθέσεις εσωτερικής αξιολόγησης και παρακολούθησε τις παρουσιάσεις των μελών του ΤΙΓΦ, ενώ ζήτησε και έλαβε στοιχεία τεκμηρίωσης με αναφορά στην πρόσφατη δραστηριότητα του Τμήματος. Συναντήθηκε με όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, με τα μέλη ΕΤΕΠ και ΕΕΔΙΠ, όλο το διοικητικό και τεχνικό προσωπικό, όπως και με ομάδες προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών στη διάρκεια των μαθημάτων τους και εκτός αυτών. Τέλος, η επιτροπή επισκέφθηκε όλους τους χώρους λειτουργίας του Τμήματος: γραφεία, αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκη.

II. Διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης

Η επιτροπή κρίνει ότι η παρασχεθείσα τεκμηρίωση σχετικά με την εσωτερική αξιολόγηση ήταν ποιοτική και επαρκής και ότι οι στόχοι της, όπως είχαν τεθεί από το Τμήμα, είχαν επιτευχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό.

A1. Curriculum (προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών)

Προσέγγιση

Το πρόγραμμα σπουδών στοχεύει σε μία γενική κατάρτιση των αποφοίτων σε θέματα ιταλικής γλώσσας, λογοτεχνίας, ιστορίας και πολιτισμού. Το υφιστάμενο πρόγραμμα σχεδιάστηκε για να ανταποκριθεί στις επείγουσες ανάγκες που προέκυψαν από το διαχωρισμό του τένος Τμήματος Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας το 2009 και μέχρι αυτή τη στιγμή έχει εφαρμοστεί μερικώς (δεν υπάρχουν απόφοιτοι) με αποτέλεσμα να μην μπορεί να δοθεί πλήρης εκτίμηση από την εφαρμογή του. Μέχρι στιγμής, φαίνεται ότι το πρόγραμμα συναρτάται κατά κύριο λόγο με τα ερευνητικά ενδιαφέροντα των μελών του Τμήματος παρέχοντας έτσι σφαιρική αντιμετώπιση του ιταλικού πολιτισμού. Παρόλα αυτά, το Τμήμα έχει ήδη ενεργοποιήσει διαδικασίες αναθεώρησης του προγράμματος σπουδών και έχει δηλώσει την προθυμία του να λάβει υπόψη τις εισηγήσεις της επιτροπής για βελτίωσή του.

Υλοποίηση

Όπως ήδη αναφέρθηκε, το πρόγραμμα του Τμήματος δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί εξ ολοκλήρου, η επιτροπή όμως θεωρεί ότι η δομή του είναι ικανοποιητική ως προς τα αντικείμενα του πολιτισμού και της γλωσσολογίας, στα οποία δίνεται έμφαση. Σε άλλα πεδία, ιδιαίτερα στη διδασκαλία της ιταλικής γλώσσας, η έλλειψη προσωπικού και η κατά καιρούς αδυναμία στην υποστήριξη του Τμήματος από το ιταλικό κράτος δημιουργεί προβλήματα υλοποίησης αναγκάζοντας το Τμήμα να προσπαθεί συνεχώς να ανταποκριθεί εκ των ενόντων σε πάγιες ανάγκες του προγράμματος. Το αποτέλεσμα ως προς τη δομή του προγράμματος σπουδών είναι ότι ο καθορισμός βασικών μαθημάτων γλώσσας ως υποχρεωτικών ή επιλεγόμενων δεν είναι λειτουργικός, με την έννοια ότι μαθήματα τα οποία θα έπρεπε να ενταχθούν στο πρόγραμμα ως υποχρεωτικά (ιταλική γλώσσα V έως VIII) εμφανίζονται ως επιλεγόμενα. Στο ίδιο πλαίσιο παρατηρείται απουσία φροντιστηριακών και εργαστηριακών μαθημάτων (κυρίως φωνητικής και προφορικής γλωσσικής εξάσκησης), η οποία συναρτάται και με την έλλειψη κατάλληλης υποδομής. Στις υπόλοιπες θεματικές ενότητες, η προσφορά ύλης και η αναλογία με το διδακτικό προσωπικό κρίνεται ικανοποιητική σε σχέση με την παρούσα κατάσταση του Τμήματος.

Αποτελέσματα

Η επιτροπή θεωρεί ότι ο αριθμός των μελών ΔΕΠ είναι μικρός για την υλοποίηση των δύο προγραμμάτων σπουδών του Τμήματος, με αποτέλεσμα το προσωπικό να αναγκάζεται να διδάσκει περισσότερες από τις προβλεπόμενες ώρες για να καλύπτονται οι διδακτικές ανάγκες. Τα μέλη του Τμήματος εξέφρασαν τον έντονο προβληματισμό τους για μία σειρά από εξωγενείς παράγοντες (έλλειψη χρηματοδότησης, υλικοτεχνικής υποδομής και θέσεων προσωπικού) οι οποίοι δυσχεραίνουν το έργο τους. Η επιτροπή συμφωνεί απόλυτα με την τοποθέτηση του Τμήματος ως προς τα σημεία αυτά.

Προτάσεις βελτίωσης

Η επιτροπή θεωρεί ότι το Τμήμα θα μπορούσε να ωφεληθεί σε σημαντικό βαθμό από μία αναδιοργάνωση του προγράμματος, με ορθολογικότερη κατανομή των ωρών διδασκαλίας ανά εξάμηνο και περισσότερη έμφαση στο θέμα της γλωσσομάθειας των φοιτητών. Στο ίδιο πλαίσιο, σύμφωνα και με τη γνώμη των φοιτητών, προτείνεται να επανεξεταστεί η χρονολογική σειρά προσφοράς ορισμένων μαθημάτων (όπως π.χ. το 66ΙΤΑ070 ή το 66ΙΤΑ054 στο πρώτο εξάμηνο σπουδών) για τα οποία προαπαιτείται γνώση που

προσφέρεται σε άλλα εξάμηνα. Η επίσημη τοποθέτηση που εξέφρασε ο Πρόεδρος του Τμήματος προτείνει την αναβάθμιση του προγράμματος, για την οποία η επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να κινηθεί στην προαναφερθείσα κατεύθυνση

A2. Curriculum (μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών)	
Προσέγγιση	<p>Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος ανταποκρίνεται στο πνεύμα του προπτυχιακού, όπου δίνεται έμφαση σε θέματα πολιτισμού, με την ιδιαιτερότητα της εστίασης στη συγκριτική προσέγγιση – πρωτοτυπία την οποία η επιτροπή εξέλαβε θετικά, διότι θεώρησε ότι ανοίγει νέους ορίζοντες στη μελέτη και κατανόηση του ιταλικού πολιτισμού και των διαχρονικών σχέσεων του με τον ελληνικό κόσμο.</p> <p>Εξίσου θετικά κρίνεται το γεγονός ότι το πρόγραμμα προσελκύει κοινό από διαφορετικά γνωστικά πεδία (ανθρωπιστικών, αλλά και θετικών επιστημών), ισχυροποιώντας έτσι το ρόλο του Τμήματος στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.</p>
Υλοποίηση	<p>Ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων φαίνεται σχετικά μεγάλος, ενώ η εξέτασή τους με πολλαπλούς τρόπους (εργασία, προφορική και γραπτή εξέταση) δημιουργεί μεγάλο φόρτο εργασίας για τους φοιτητές – κάτι το οποίο επιβεβαιώθηκε και από συζήτηση τόσο με τους διδάσκοντες, όσο και με τους φοιτητές.</p>
Αποτελέσματα	<p>Η επάρκεια του προγράμματος κρίνεται ικανοποιητική, εφόσον είναι σαφής ο προσανατολισμός του προς τις ιταλικές σπουδές και οι απόφοιτοι συνεχίζουν συχνά με διδακτορικές σπουδές στο ίδιο Τμήμα, όπου έχουν ήδη υποστηριχθεί 15 διδακτορικές διατριβές.</p>
Βελτίωση	<p>Η επιτροπή συμφωνεί με την τοποθέτηση του τμήματος</p> <p>α) για αναθεώρηση του αριθμού και του τρόπου εξέτασης των μαθημάτων και</p> <p>β) για ενίσχυση του φιλολογικού μέρους του προγράμματος, για την οποία προβλέπεται εμπλουτισμός με τα αντικείμενα της γλώσσας και της μετάφρασης, όπως και ενίσχυση του προγράμματος μέσω διατμηματικών και διεθνών δι-ιδρυματικών συνεργασιών.</p> <p>Για την προσαρμογή των προσφερομένων σπουδών στα νέα δεδομένα, η επίσημη τοποθέτηση του Τμήματος προβλέπει και την οργάνωση προγράμματος διδακτορικών σπουδών.</p>

B. Διδασκαλία

Προσέγγιση

Η διδασκαλία στο Τμήμα φαίνεται να ακολουθεί τη γενική πολιτική των ελληνικών Πανεπιστημίων, όπου οι διδάσκοντες καταβάλλουν προσπάθειες για να καλύψουν τις ελλείψεις της παιδαγωγικής πολιτικής χρησιμοποιώντας τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους. Ο χαμηλός βαθμός εισαγωγής των φοιτητών και η ανομοιογένεια γνώσης της ιταλικής γλώσσας συχνά δυσχεραίνουν την εκπαιδευτική διαδικασία. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί η, πέραν του συνήθους, εκμετάλλευση των υποδομών και τεχνολογιών εκ μέρους των διδασκόντων (για παράδειγμα των υπηρεσιών του ηλεκτρονικού πανεπιστημίου), όπως και η αποτελεσματική προσπάθεια για εξοικείωση των φοιτητών με τις νέες τεχνολογίες. Η αναλογία διδασκόντων/φοιτητών κρίνεται ικανοποιητική, δεδομένου ότι ακόμη υπάρχει σημαντικός αριθμός φοιτητών που δεν παρακολουθούν τα μαθήματα, έχοντας υπερβεί τα κανονικά έτη φοίτησης. Είναι αξιοσημείωτη η θετική διάθεση και η καλή σχέση του διδακτικού προσωπικού με το μεγαλύτερο μέρος των φοιτητών, παρά τα προβλήματα που δημιουργούνται από την πάγια έλλειψη μέσων. Η αξιολόγηση των φοιτητών ποικίλλει μεταξύ γραπτής εξέτασης και απαλλακτικής εργασίας.

Υλοποίηση

Το διδακτικό προσωπικό προσπαθεί συστηματικά να βελτιώσει την ποιότητα της διδασκαλίας, η οποία θεωρείται ικανοποιητική λαμβανομένων υπόψη των μέσων που διαθέτει το Πανεπιστήμιο. Σε ορισμένα γνωστικά αντικείμενα, όπως η λογοτεχνία, η συστηματική καθυστέρηση στις παραγγελίες των βιβλίων και του υπόλοιπου διδακτικού υλικού που υποχρεούται να παρέχει το Τμήμα στους φοιτητές δημιουργεί προβλήματα στην ομαλή ροή και υλοποίηση του προγράμματος. Η συζήτηση με τους φοιτητές ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη στην ανάδειξη των παραπάνω προβλημάτων.

Η ποιότητα της διδασκαλίας επηρεάζεται αρνητικά από την έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, ιδιαίτερα στο θέμα των διαθέσιμων αιθουσών διδασκαλίας. Από την επιτροπή έγινε αντιληπτό ότι υπάρχει διάκριση στο θέμα αυτό, σε σχέση με παλαιότερα ή εκλαμβανόμενα ως «ισχυρότερα» Τμήματα της Σχολής.

Αν και η προσπάθεια των διδασκόντων να συνδέσουν την έρευνα με τη διδασκαλία κρίνεται θετικά, ωστόσο υπάρχουν εμφανή περιθώρια βελτίωσης στην κινητικότητα τόσο των φοιτητών, όσο και του διδακτικού προσωπικού. Η επαφή των φοιτητών με τη γλώσσα και τον πολιτισμό της Ιταλίας (με εκμετάλλευση προγραμμάτων ανταλλαγής) θεωρείται ζωτικής σημασίας, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών που παρουσιάζει το πρόγραμμα σπουδών στα μαθήματα γλώσσας.

Το θεσμοθετημένο από το Πανεπιστήμιο σύστημα αξιολόγησης της διδασκαλίας από τους φοιτητές (ΜΟΔΠ) εμφανίζεται αναποτελεσματικό, εφόσον δεν ανταποκρίνεται στα διεθνή πρότυπα αξιολόγησης και οι φοιτητές αποφεύγουν να συμμετάσχουν, δηλώνοντας την επιφύλαξή τους για τη διασφάλιση των προσωπικών τους δεδομένων.

Αποτελέσματα

Η μειωμένη παρακολούθηση των μαθημάτων εκ μέρους των φοιτητών εντάσσεται στις χρόνιες παθογένειες της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Απώρροια αυτού του προβλήματος μπορεί να θεωρηθεί και η μειωμένη προσέλευση στις εξετάσεις, γεγονός το οποίο επιβαρύνεται από τον μεγάλο αριθμό των φοιτητών που έχουν υπερβεί την

κανονική διάρκεια φοίτησης. Παρόλα αυτά, στο ΤΙΓΦ παρατηρείται σημαντικό ποσοστό επιτυχίας των φοιτητών που συμμετέχουν στα μαθήματα και στις εξετάσεις.

Μία παράπλευρη παρενέργεια αποτελεί και η επίσης πάγια παθολογία του ελληνικού συστήματος που επιτρέπει το αντιπαιδαγωγικό ωράριο των τριώρων μαθημάτων, τα οποία, επιπλέον, συσσωρεύονται σε δύο ή τρεις ημέρες της εβδομάδας. Το Τμήμα έχει συνείδηση των παραπάνω προβλημάτων, αλλά τα περισσότερα από αυτά δεν είναι της δικής του αρμοδιότητας.

Βελτίωση

Το πρώτο σημείο το οποίο πρέπει να τονιστεί είναι η ανάγκη για βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής: το Τμήμα χρειάζεται επειγόντως χώρο για εργαστήριο διδασκαλίας της γλώσσας με σύγχρονα μέσα, αίθουσες για την καλύτερη κατανομή των ωραρίων και χώρους για τις ώρες συνεργασίας των διδασκόντων με τους φοιτητές, οι οποίες κατά την άποψη της επιτροπής θα πρέπει να είναι τουλάχιστον οι διπλάσιες από αυτές που προβλέπει ο νόμος.

Γ. Έρευνα

Προσέγγιση

Η έρευνα στο ΤΙΓΦ φαίνεται να εστιάζεται στη συγκριτική διάσταση μεταξύ ιταλικού και ελληνικού κόσμου, γεγονός το οποίο παρουσιάζει μία αξιοσημείωτη πρωτοτυπία, έχει ωστόσο ως συνέπεια το μεγαλύτερο μέρος των πορισμάτων να κατευθύνεται, εκ των πραγμάτων, σε ελληνόγλωσσο κοινό. Το σύνολο των μελών του Τμήματος έχει ερευνητική παρουσία της οποίας η κοινή γραμμή δεν αποτρέπει την ποικιλία στη θεματολογία και στις δυνατότητες προσωπικής παραγωγής.

Υλοποίηση

Το Τμήμα δεν έχει δυνατότητες να παράσχει ερευνητική υποστήριξη στα μέλη του, λόγω της μειωμένης, έως ανύπαρκτης, υποστήριξης από τους αρμόδιους φορείς. Παρόλη την κατάσταση όμως, είναι φανερό η ανοδική πορεία της έρευνας, η οποία οφείλεται στις ατομικές προσπάθειες. Παρά το μικρό χρονικό διάστημα αυτόνομης παρουσίας του ΤΙΓΦ, φαίνεται ότι έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες στο χώρο της έρευνας που καταδεικνύουν δυνατότητες περαιτέρω εξέλιξης.

Η επιτροπή είδε θετική την τάση του τμήματος και των μελών του να πολλαπλασιάσουν τις δημοσιεύσεις τους σε περιοδικά με κριτές και θεωρεί ότι αυτός θα πρέπει να είναι ο βασικός πυλώνας ανάπτυξης της έρευνας.

Στο χώρο των ερευνητικών προγραμμάτων παρατηρούνται ήδη τα πρώτα θετικά βήματα, τόσο ενδοπανεπιστημιακά, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Αξιοσημείωτη είναι η συνεργασία με πολιτιστικούς φορείς, όπως το Μουσείο Μπενάκη, ενώ αναμένονται και άλλες ερευνητικές συνεργασίες.

Αποτελέσματα

Όπως φαίνεται και από τα όσα ειπώθηκαν παραπάνω, στη σύντομη διάρκεια ύπαρξης του ΤΙΓΦ παρατηρείται μία ενδιαφέρουσα ερευνητική παραγωγή με σαφείς αυξητικές τάσεις στην ποσότητα των δημοσιεύσεων, τον αριθμό των ετεροαναφορών και των ερευνητικών συνεργασιών.

Ορισμένα από τα προγράμματα γλωσσικής τεχνολογίας παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, έχοντας μάλιστα εξασφαλίσει διεθνείς διακρίσεις παρά τις δύσκολες συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιείται η έρευνα στο Τμήμα.

Βελτίωση

Το ίδιο το Τμήμα εμφανίζεται αποφασισμένο να κινηθεί δυναμικά στην κατεύθυνση της έρευνας, αυξάνοντας τον αριθμό των δημοσιεύσεων σε περιοδικά με κριτές και υψηλό δείκτη απήχησης. Εκτός από τις πρωτοβουλίες των ίδιων των μελών του Τμήματος, η επιτροπή αισθάνεται την ανάγκη να υπογραμμίσει ότι επιβάλλεται να λειτουργήσει και για το ΤΙΓΦ ο θεσμός της εκπαιδευτικής άδειας, απαραίτητης για την εξέλιξη της έρευνας και η οποία φαίνεται ότι σπανίως ενεργοποιείται εξαιτίας του μεγάλου διδακτικού φόρτου και του μικρού αριθμού μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Εξίσου σημαντική είναι και η ανάπτυξη της βιβλιοθήκης με αγορά βιβλίων και συνδρομές σε επιστημονικά περιοδικά, οι οποίες αυτή τη στιγμή είναι εμφανώς ανεπαρκείς.

Δ. Άλλες υπηρεσίες

Προσέγγιση

Η επιτροπή συμφωνεί με την εκτίμηση του Τμήματος ότι η υπάρχουσα υποδομή δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις ενός σύγχρονου ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου και στην πραγματικότητα δημιουργεί προσκόμματα τόσο για το διδακτικό όσο και για το ερευνητικό έργο των μελών του.

Παρά τις προσπάθειες για εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών, είναι εμφανής η ανάγκη για κεντρική αντιμετώπιση του προβλήματος, το οποίο δεν είναι δυνατόν να ελαφίεται στη φιλοτιμία των μελών του Τμήματος.

Υλοποίηση και αποτελέσματα

Το Τμήμα εφαρμόζει το θεσμό του ακαδημαϊκού συμβούλου για όλους τους φοιτητές του, υπό τις παρούσες συνθήκες όμως αυτό δεν είναι αρκετό για την εύρυθμη λειτουργία του.

Μερικά μόνο παραδείγματα της δύσκολης κατάστασης που παρατηρείται είναι η ανεπαρκής (όχι καθημερινή) λειτουργία της γραμματείας του Τμήματος σε ωράρια που να εξυπηρετούν τους φοιτητές, το μειωμένο ωράριο της βιβλιοθήκης, η κακή οργάνωση της ιστοσελίδας του Τμήματος, η οποία φαίνεται να μην παρέχει εύκολη πρόσβαση στις πληροφορίες που χρειάζονται οι φοιτητές – και ασφαλώς τα γενικότερα προβλήματα λειτουργίας του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής (απουσία θέρμανσης, καθαριότητα, μονίμως χαλασμένοι ανελκυστήρες, δυσκολία πρόσβασης ΑΜΕΑ...) τα οποία πλήττουν όλα τα Τμήματα που στεγάζονται στο κτήριο αυτό.

Παρά τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει για τη διευκόλυνση της λειτουργίας του Τμήματος με χρήση των νέων τεχνολογιών, απομένουν πολλά να γίνουν για την απρόσκοπτη λειτουργία των εξ αποστάσεως υπηρεσιών.

Βελτιώσεις

Συνολικά, η επιτροπή παρατηρεί σημαντικές δυσλειτουργίες σε όλες τις παρεχόμενες στην ακαδημαϊκή κοινότητα υπηρεσίες και υλικοτεχνικές υποδομές, πολλές από τις οποίες αποτελούν πάγιες αγκυλώσεις του ελληνικού πανεπιστημίου και δεν μπορούν να συζητηθούν σε επίπεδο Τμήματος.

Συνεργασία με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς

Στον συγκεκριμένο τομέα η δραστηριότητα του ΤΙΓΦ είναι εντυπωσιακή: το Τμήμα εμφανίζει συνεργασία με πολλά περιοδικά και εφημερίδες, έχει οργανώσει ημερίδες, ομιλίες και θεματικά αφιερώματα στον ιταλικό πολιτισμό, συμμετέχει σε εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα και συνεργάζεται συστηματικά με το Istituto Italiano di Cultura (επίσημο μορφωτικό φορέα του ιταλικού κράτους στην Ελλάδα).

Οι φοιτητές του Τμήματος υλοποιούν την πρακτική τους άσκηση σε ιταλικά πανεπιστήμια, εκδοτικούς οίκους, δημόσια σχολεία, αλλά και στο Istituto Italiano di Cultura.

Η πολυετής λειτουργία της θεατρικής ομάδας με έργα του ιταλικού θεάτρου έχει τύχει θερμής υποδοχής από το ευρύ κοινό και έχει δώσει εξαιρετικά δείγματα προσέγγισης της κοινωνίας μέσω των δραστηριοτήτων του Τμήματος.

E. Στρατηγική ανάπτυξης, προοπτικές βελτίωσης και αντιμετώπιση προβλημάτων

Το θεσμικό πλαίσιο των ελληνικών Πανεπιστημίων, αλλά και οι πρακτικές της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ, δεν διευκολύνουν την επιθυμητή ανάπτυξη του αξιολογούμενου Τμήματος. Η λειτουργία του Τμήματος βασίζεται ουσιαστικά στην προσπάθεια που γίνεται εκ μέρους του διοικητικού και διδακτικού προσωπικού και στην καλή διάθεση των φοιτητών.

Ο βραχυπρόθεσμος και μεσοπρόθεσμος σχεδιασμός για την ανάπτυξη του Τμήματος, όπως παρουσιάστηκε στην επιτροπή, κινείται από ελκρινείς και ρεαλιστικές προθέσεις βελτίωσης οι οποίες διαγράφουν ελπιδοφόρες προοπτικές, υπό την προϋπόθεση να δοθούν οι απαραίτητες ευκαιρίες και η κατάλληλη στήριξη εκ μέρους του Πανεπιστημίου και της Πολιτείας. Μόνο σε ένα παρόμοιο πλαίσιο θα μπορέσει να συζητηθεί περαιτέρω η μακροχρόνια ανάπτυξη και να αναδειχτούν οι δυνατότητες του Τμήματος.

Ορισμένες πιο συγκεκριμένες προτάσεις της επιτροπής είναι:

α) Η άμεση αύξηση των μελών ΔΕΠ, ιδιαίτερα στον χώρο της γλώσσας και της μετάφρασης.

β) Η ενεργοποίηση του θεσμού των επισκεπτών καθηγητών, ώστε να διασφαλιστεί η κάλυψη των επί μέρους αναγκών.

γ) Η υποστήριξη της γλωσσικής διδασκαλίας από ιταλόφωνους καθηγητές - όπως εξάλλου γινόταν μέχρι πρόσφατα.

δ) Η δημιουργία εργαστηρίου φωνητικής.

ε) Η αναδιάρθρωση του προγράμματος με την προσθήκη μαθημάτων γλώσσας και μετάφρασης και φροντιστηριακών μαθημάτων γλώσσας.

ς') Η αύξηση των προγραμμάτων ανταλλαγής φοιτητών (Erasmus, διμερείς συμφωνίες συνεργασίας κ.ά.).

ζ) Η εξειδίκευση του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών με τη προσθήκη νέων κατευθύνσεων στους τομείς της γλώσσας και της μετάφρασης.

η) Η δημιουργία περισσότερων θέσεων για φοιτητές που εισάγονται με κατατακτήριες εξετάσεις, ώστε να υπάρξει ανταπόκριση στην εμφανώς μεγάλη ζήτηση που παρατηρείται στο επίπεδο αυτό.

θ) Θεωρείται θετικό το γεγονός ότι το Τμήμα έχει επεξεργαστεί σειρά προτάσεων που αφορούν:

* Τη λειτουργία θερινών εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το ευρύ κοινό.

* Την ενίσχυση της συμμετοχής του σε διεθνή δίκτυα, μέσω των οποίων εξασφαλίζεται η ομαλότερη ανάπτυξη των στόχων του.

ι) Η θέσπιση ανώτατου ορίου φοίτησης στις διδακτορικές σπουδές (5 έως 6 έτη).

θ) Στον χώρο των υποδομών θεωρείται απαραίτητη:

* Η συγχώνευση των βιβλιοθηκών και σπουδαστηρίων με σκοπό την ομαλότερη λειτουργία τους με εξειδικευμένο προσωπικό και αυξημένα ωράρια λειτουργίας.

* Ο άμεσος εμπλουτισμός των διαθέσιμων τίτλων, επιστημονικών και λογοτεχνικών περιοδικών.

- * Η ανάπτυξη υπηρεσίας εθνικού και διεθνούς διαδανεισμού.
- * Η δυνατότητα πρόσβασης σε εξειδικευμένες βάσεις δεδομένων.
- * Η ολοκλήρωση της διαδικασίας μηχανοργάνωσης και εφαρμογής των προγραμμάτων λειτουργίας γραμματειών και εξυπηρέτησης των φοιτητών.

Στ. Συμπεράσματα και προτάσεις της επιτροπής

Η επιτροπή κρίνει ότι γνώρισε ένα δυναμικό πανεπιστημιακό Τμήμα με ουσιαστικές προοπτικές ανάπτυξης, αλλά και σημαντικά εμπόδια, κατά κύριο λόγο εξωγενή.

Χωρίς αμφιβολία, το ΤΙΓΦ κατορθώνει να θεραπεύσει ένα μεγάλο εύρος γνωστικών πεδίων παρά τον περιορισμένο αριθμό μελών ΔΕΠ που διαθέτει. Η καλή συνεργασία με τους φοιτητές και η διείσδυση στην κοινωνία αποτελούν καλές πρακτικές που πρέπει να συνεχιστούν, ενώ ορισμένες αδυναμίες που επισημάνθηκαν στο πρόγραμμα σπουδών και πιθανότατα οφείλονται στο γεγονός ότι το Τμήμα λειτουργεί αυτόνομα μόλις εδώ και τρία χρόνια, μπορούν εύκολα αντιμετωπιστούν. Τα δείγματα εξωστρέφειας στο χώρο της έρευνας παρέχουν εχέγγυα για μία μελλοντική ανοδική πορεία. Είναι φανερή η προθυμία και η δυνατότητα του Τμήματος να υιοθετήσει τις απαραίτητες αλλαγές και να προχωρήσει στο επόμενο στάδιο ανάπτυξης.

Σημαντικό εργαλείο για τη βελτίωση της λειτουργίας του Τμήματος θα πρέπει να αποτελεί η διαδικασία αξιολόγησης και διασφάλισης της ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) εφόσον θα λειτουργεί λαμβάνοντας υπόψη πρότυπα που εφαρμόζονται σε άλλες χώρες της Ευρώπης, όπου η διαδικασία ανατίθεται σε εξωτερικούς φορείς αξιολόγησης, οι οποίοι διασφαλίζουν καλύτερα το απόρρητο των δεδομένων και δεν υποχρεώνουν τα μέλη ΔΕΠ να αναλαμβάνουν παρόμοιου τύπου δραστηριότητες.

Ως κυριότερες αδυναμίες του Τμήματος, η επιτροπή θεωρεί τόσο τις ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή και την έγκαιρη παροχή συγγραμμάτων στους φοιτητές, όσο και τους περιορισμούς στην υποστήριξη της γλωσσικής διδασκαλίας. Αντίθετα, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης κρίνεται ιδιαίτερα θετικά και θεωρείται ότι πρέπει να ενισχυθεί, διότι είναι σαφές ότι λειτουργεί αποτελεσματικά φέρνοντας τους φοιτητές σε επαφή με τον χώρο της εργασίας.

Συμπερασματικά, το ΤΙΓΦ μπορεί να ανταποκριθεί πλήρως στις αναμενόμενες προδιαγραφές ποιότητας, εφόσον εφαρμοστούν οι προαναφερθείσες προτάσεις βελτίωσης των προγραμμάτων σπουδών και λειτουργίας του.

Τα Μέλη της Επιτροπής

Όνομα και Επίθετο

Υπογραφή

1. Milagro Martin Clavijo
2. Μόσχος Μορφακίδης-Φυλακτός
3. Μαριάννα Κατσογιάννου
4. Σπυρίδων Τζούνακας